

voorstellingen zijner tijdgenooten de hoogste verrukkingen eener geheel ideale liefde te schilderen. Zijn held ontwijkt Valentine, hij wil zijne heilige geliefde door zijne onstuimige liefkoozingen niet ontluisteren.

Zeker, dit sentiment is zeer nobel, en tevens niet alledaagsch, niet fin de siècle. Daarom heeft men den roman van Marcel Prévost le roman romanesque genoemd. Het ongemeene van zulk eene liefde, na de Jozefs-avonturen met mevrouw Potifar-de Maleserre, is inderdaad zeer romanesk. Deze voorstelling roept oude Fransche meesterstukken — den Adolphe van Benjamin Constant, de Delphine van Mevrouw de Staël-Holstein — in de herinnering terug. Marcel Prévost naast deze groote meesters te stellen, hem den evenknie van Octave Feuillet en Paul Bourget te noemen, is de hoogste lof voor, en de rechtvaardigste critiek uitspreken over, zijn kunstwerk: *La Confession d'un Amant*.

Ondanks al het goede van dezen nieuwen roman romanesque, blijven er echter nog vele bedenkelijke dingen over. Het eigenaardig Fransche van dit boek is de uitsluitende behandeling van ééne passie — de min. En daarvan komt weder de oude trias — man, vrouw, minnaar. Het schijnt, dat deze combinatie schuilt in het oud-Keltisch bloed der Franschen. Sedert de oude zangers der middeleeuwen: Chrestien de Troyes, Adenet le Roy, Raoul de Houdenc, naar Britsche en Wallische lays, de liefde van Lancelot voor Koning Artur's vrouw Genovere, de liefde van Tristan voor Koning Marcus' echtgenoot Yseult, hebben gevierd, treft men in den lateren erotischen roman steeds eene trits van helden aan. Stendhal (Henri Beyle) en Gustave Flaubert hebben in dit genre het allerbeste geleverd. Zola heeft hetzelfde thema in *La Curée*, *L'Assommoir*, *Une page d'amour*, *Pot-Bouille* en *La Bête humaine* behandeld. Paul Bourget kent bijna geene andere toestanden. Het schijnt mij evenwel, dat dit oude gegeven wel eens mocht worden ter zijde geschoven.

Vooreerst, omdat het aantal trouwlooze gehuwde vrouwen in den Franschen roman legio is, en voorts, omdat de partijdige schildering van den altijd belachelijken echtgenoot begint te vervelen. Marcel Prévost heeft zijn best gedaan in zijne *Confession d'un Amant* de beide mannen van beide heldinnen zoo zwart mogelijk te schilderen. De een is een lijder aan eene hartkwaal, de ander is verlamd door beroerten, een gevolg zijner uitspattingen.

Het menschelijk leven is evenwel rijker, al beweegt zich de storm der passien dikwerf om het groote centraal motief — de liefde. De Engelsche romans der oude meesters — Lord Lytton, Charles Dickens, Thackeray — neemt meer stof op, en bewijst daarentegen zijne zwakheid in de voorstelling van erotische passien. Vrouwen als Arabella Crane en Lady Dedlock zijn zeldzaam in den Engelschen roman. Maar de huichelaars, de koude egoïsten, de bloedige wreedaards, treden herhaaldelijk op. De ineensmelting van beide elementen komt hoogst zeldzaam voor. Om van Ouida niet te spreken, eene Française die Engelsch geworden is — zou alleen op Alphonse Daudet als vertegenwoordiger der beide geestesrichtingen mogen gewezen worden.